

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Voz
DISCIPLINA	Adestramento vocal II
TITULACIÓN	Título Superior en Arte dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	Textual e Xestual
CURSO	3º
CRÉDITOS ECTS	3
CARÁCTER	Optativa
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Nuria Montero Gullón
DOCENTES	Nome e apelidos: Nuria Montero Gullón Horario titorias: https://esadgalicia.com/curso-escolar/ Despacho: P14 Contacto: nmgullon@edu.xunta.es
DESCRIPCIÓN	Técnicas de adestramento para a mellora do uso da técnica vocal adquirida e a ampliación da súa capacidade. Xestión da enerxía no uso da voz. Autonomía á hora de organizar rutinas de queceamento e adestramento.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Convén ter cursado Adestramento vocal I
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego X Castelán Inglés
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T2	Recoller información significativa, analizala, sintetizala e xestionala adecuadamente.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T12	Adaptarse, en condicións de competitividade, aos cambios culturais, sociais e artísticos e aos avances que se producen no ámbito profesional e seleccionar as canles adecuadas de formación continuada.
T13	Buscar a excelencia e a calidade na súa actividade profesional.
T15	Traballar de forma autónoma e valorar a importancia da iniciativa e o espírito emprendedor no exercicio profesional.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.

X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.
X6	Desenvolver unha metodoloxía de traballo, estudo e investigación encamiñada á autoformación na propia disciplina, procurando ámbitos axeitados para a formación continuada e para adaptarse a diversas situacións, especialmente ás derivadas da evolución da súa profesión.

COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE

EI1	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.
EI3	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.
EI5	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.

3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA

COMPETENCIAS VINCULADAS

1. Coñecer técnicas de adestramento que posibiliten a mellora na gestión do uso da técnica vocal para acadar mellores resultados cun gasto xusto de enerxía.	T1, T2, T3, T12, T13, X5, X6, EI1
2. Ampliar as capacidades acadadas en cada un dos parámetros técnicos traballados nos cursos anteriores para poder contar cun maior número de ferramentas vocais no traballo de creación.	T1, T2, T3, T12, T13, X5, X6, EI1, EI3, EI5
3. Coñecer diferentes técnicas de adestramento e queceamento para poder crear rutinas de traballo propias en función dos obxectivos a acadar.	T1, T2, T3, T12, T13, T15, X3, X5, X6, EI1, EI3, EI5
4. Entender o comportamento da voz no espazo para poder aplicar a técnica vocal adquirida a favor do texto e da interpretación.	T1, T2, T3, T13, T15, X5, X6, EI1, EI3, EI5

4. CONTIDOS

TEMAS	SUBTEMAS	HORAS
1...RESPIRACIÓN: TIPOS Y COLOCACIÓN	1.1 Adestramento da respiración: exercicios.	3
2...APOIO DIAFRAGMÁTICO	2.1 Adestramento do diafragma: exercicios.	3
3...RESOADORES	3.1 Adestramento do uso dos resoadores: exercicios.	3
4...ARTICULACIÓN	4.1 Adestramento do sistema articulatorio: exercicios.	3
5...A VOZ NO ESPAZO	5.1 A sonoridade do espazo. 5.2 Adecuación da voz ao espazo.	15
6...O TEXTO	6.1 Aplicación dos parámetros expresivos vocais.	15
7...EXTRAS VOCAIS	7.1 Berros, afogos, toses, vómitos...	3
TOTAL HORAS		45

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introductorias	1	1	2
Exposición maxistral	1	1	2

Exposición práctico-teórica	2	1	3
Práctica individual	8	10	18
Práctica colectiva	10	5	15
Outros (Traballos de aula)	15	6	21
Titorías individuais	3		3
Actividades de avaliación. Probas	2	10	12
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	2	10	12
Actividades de avaliación. Revisión	1	1	2
TOTAL	45	45	90
PORCENTAXE	50%	50 %	100 %

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSINANZA E APRENDIZAXE

Actividades	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado así como a presentar a materia.
Exposición maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Exposición práctico-teórica	Exposición por parte do docente dun tema sobre contidos da materia e a súa resolución práctica.
Práctica individual	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Práctica colectiva	Actividades de aplicación dos coñecementos e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Titorías individuais	Entrevistas que o alumno mantén co profesor da materia para asesoramento/ desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe, seguimento e coordinación de traballos, realización de actividades específicas vinculadas a competencias non adquiridas, clarificación de todo tipo de cuestións vinculados cos núcleos temáticos da disciplina, seguimento de actividades e asesoramento para a realización de probas.
Actividades de avaliación. Probas	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta a actividade formulada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.
Actividades de avaliación. Presentacións/Mostras	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou do resultado dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Actividades de avaliación. Revisión	Análise profesor/alumno dos recursos procedimentais empregados por este na resolución das probas e os seus resultados.

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA

Seguimento	Farase un seguimento personalizado, integrado nas diferentes actividades avaliadas.	
Orientación	Orientación respecto as dúbidas e inquedanzas que xurdan en cada caso.	
8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN		
8.1 Avaliación ordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas prácticas de aula	T1, T2, T3, T13, T15, X3, X5, X6, EI1, EI3, EI5	70 %
Traballo grupal: Consistirá nunca posta en escena a partir do material entregado pola docente na que deberán usarse os parámetros traballados na aula: bo uso da respiración, apoio e resoadores, uso da voz no espazo, técnica aplicada ao texto.	T1, T2, T3, T12, T13, T15, X3, X5, X6, EI1, EI3, EI5	30 %
8.2. Avaliación extraordinaria		
Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas teóricas. Conceptos fundamentais da materia: 1. Presentación por escrito dun adestramento vocal dunha hora de duración cun enfoque concreto solicitado pola docente. Constará de exercicios, obxectivos e temporalización. 2. Explicación oral do adestramento presentado. A docente pode realizar preguntas e solicitar explicacións concretas. A/o alumna/o deberá utilizar un vocabulario e unha linguaxe axeitada.	T2, T13, X5, X6, EI1, EI5	1. 25% 2. 10%

<p>Probas prácticas. O alumno deberá:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizar un quecemento de 20 minutos de duración ao comezo do exame. 2. Dito quecemento deberá presentalo por escrito detallando os exercicios a executar, os obxectivos de cada un deles e a temporalización. 3. Presentar un traballo práctico sobre o material entregado pola docente cunha duración de 15 minutos, no que porá en práctica cunha posta en escena todos os conceptos traballados no cuadrimestre: respiración/fala, apoio diafragmático, uso dos resoadores, articulación, adecuación da voz no espazo, aplicación da técnica vocal ao texto. 4. Entregar unha memoria por escrito do proceso de creación do exercicio práctico. Deberá constar de: <ol style="list-style-type: none"> 4a. Introducción 4b. Obxectivos marcados. 4c. Metodoloxía. 4d. Conclusións. 4e. Bibliografía. <p>A memoria presentárase segundo os parámetros descritos no apartado de Observacións.</p> <p>5. A docente poderá pedir que o alumno realice exercicios prácticos relativos ao temario e xa feitos na aula se así o considera.</p>	<p>T1, T2, T3, T12, T13, T15, X3, X5, X6, EI1, EI3, EI5</p>	<p>1-2. 15%</p> <p>3. 40%</p> <p>4. 10%</p>
--	---	---

8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
Probas teóricas. Conceptos fundamentais da materia. Igual apartado 8.2	T2, T13, X5, X6, EI1, EI5	35 %
Probas prácticas. Igual que o apartado 8.2	T1, T2, T3, T12, T13, T15, X3, X5, X6, EI1, EI3, EI5	65 %

9. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

Referencias básicas

- Berry, C. (2006) *La voz y el actor*. Barcelona. Ed. Alba.
- Blasco, V. (2006) *Manual de técnica vocal*. Ciudad Real. Ñaque Editores.
- Bustos Sánchez, I. (2003) *La voz, la técnica y la expresión*. Badalona. Ed. Paidotribo.
- Calais-Germain, B. (2006) *La respiración. Anatomía para el movimiento. Tomo IV. El gesto respiratorio*. Barcelona. La Liebre de Marzo.
- Caballero, C. (1985) *Manual para educar la voz hablada y cantada*. México. Edamex.
- Domínguez Dapena, C. (2004) *Técnicas de expresión oral. O uso expresivo da voz*. Vigo. Editorial Galaxia.
- McCallion, M. (2006) *El gran libro de la voz*. Barcelona. Ed. Urano.

Referencias complementarias

- Calais-Germain, B. (2010) *Abdominales sin riesgo*. Barcelona. La Liebre de Marzo.
- Molner, A. (2005) *Taller de voz. Recursos para evitar las afecciones vocales, mejorar la expresión y vencer el miedo a hablar en público*. Barcelona. Alba Editorial.

10. OBSERVACIONES / RECOMENDACIONES

1. O alumno perderá a aviación ordinaria cando supere o 10% de faltas de asistencia.
 2. O alumno que perda o dereito á avaliación ordinaria deberá poñerse en contacto coa docente para recibir o material necesario para a realización do exame extraordinario.
 3. Os traballos deberán presentarse segundo aparece na documentación pendurada da web <https://esadgalicia.com/alumnado/>
- E sempre dacordo ás normas APA: <https://normasapa.com/>

MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serán as que seguen:

Actividade 1: Presentación por escrito dun adestramento vocal dunha hora de duración no que se traballen todos os parámetros: respiración, apoio, articulación, resoadores e voz no espazo. Constará de exercicios, obxectivos e temporalización. **Competencias:**T2, T13, X5, X6, EI1, EI5. **Ponderación:** 25%

Actividade 2: Entrega por escrito dun quecemento de 25 minutos de duración no que constarán os exercicios, os obxectivos a acadar con cada un deles e a temporalización. **Competencias:** T1,T2, T3, T12, T13, T15, X3, X6, EI1, EI3, EI5. **Ponderación:** 20%

Actividade 3: Presentación dun traballo práctico a partires dun texto entregado pola docente no que o alumno porá en práctica o traballado no temario da presente guía: respiración/fala, apoio diafragmático, uso dos resoadores, articulación, adecuación da voz ao espazo, aplicación da técnica vocal ao texto. Este traballo presentase preferiblemente en vídeo ou gravación de audio no caso de que non se poida realizar o vídeo. **Competencias:** T1,T2, T3, T12, T13, T15, X3, X6, EI1, EI3, EI5. **Ponderación:** 40%

Actividade 4: Entrega dunha memoria por escrito sobre o proceso de traballo do exercicio práctico. Debe constar de : Introducción - Obxectivos marcados - Metodoloxía - Conclusións e Bibliografía. Este traballo realizarase cos seguintes parámetros: A4, Letra Times New Roman de 12 p., distancia entre liñas de 1,5 p., portada con título, nome da materia e nome do alumno. . Deberá, ademais, presentar unha redacción coidada, utilizando os termos e a linguaxe axeitada e non poderá conter faltas de ortografía. **Competencias:** T1,T2, T3, T12, T13, T15, X3, X6, EI1, EI3, EI5. **Ponderación:** 15%

Procedementos e instrumentos de avaliación:

Correo electrónico, Codex e plataformas virtuais.

No caso de que o tránsito se produza iniciado xa o curso escolar, o profesorado combinará a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.

AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EN FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓNS QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EN TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).

